

2008:13

Interpellation av Leif Rönngren (s) om hur de påtvingade privatiseringarna av äldreboenden allvarligt riskerar innehållet och kvalitén i verksamheterna

Dnr 327-797/2008

I äldreinspektörernas årsrapport för 2007 redovisas sammanfattningsvis de erfarenheter och slutsatser som inspektörerna dragit utav sina inspektioner i äldreverksamheterna under 2007.

Ett utav de viktigare uppdragen som äldreinspektörerna har, är att sprida kunskap om de goda exempel som återfinns. På detta sätt skall andra kunna ta del utav erfarenheter och framgångs faktorer i de verksamheter som bedöms hålla en bra och hög kvalitet.

Äldreinspektörerna slår i sin årsrapport fast att det finns flera gemensamma faktorer för framgångsrika och bra verksamheter. Bland andra kan nämnas;

"..de äldre och deras anhöriga har kunnat utveckla trygga och fungerande relationer med personalen",

"..de äldre och deras anhöriga känner att personalen är lyhörd och utför arbetsuppgifter så långt som möjligt enligt den äldres vanor, önskemål och anvisningar",

"För att klara av att ge en trygg och individanpassad omvårdnad krävs olika saker av både anställda och organisationen. Exempelvis att personalomsättningen hålls inom rimliga gränser, att den äldre får vara med och påverka vem som ska ge hjälpen och vilken tid som passar bättre än andra tider.",

"det är även viktigt att det finns nedskrivna regler och rutiner så att personalen vet vad som gäller i olika situationer",

”Även på enheter med låg bemanning finns nedskrivna regler och rutiner men det blir svårt eller näst intill omöjligt för personalen att hålla sig till dem.”

Andra områden som inspektörerna belyser i sin rapport handlar om ledarskapets betydelse för verksamheten, personalens utbildning och bemötande.

”Man måste vara närvarande som chef. Som chef behöver man veta vad som pågår inom enheten, både vad som fungerar bra och vad som behöver utvecklas samt göra förändringar innan problemen blir för stora.”

Äldreinspektörerna har återkommande i sina rapporter tagit upp positiva exempel och framgångsfaktorer i verksamheterna. Trots höga ambitioner och bra och konkreta mål för äldreverksamheterna så når inte alltid detta ut och blir verklighet i den vardag som den äldre Stockholmare möter.

Det är därför glädjande att det kommer att arrangeras bland annat seminarier för att fler skall få tillgång till erfarenheterna äldreinspektörerna samlat in och sammanställt. Förhoppningen är att seminarierna blir välbesökta, även av de ansvariga förtroendevalda.

Bäst vore om alla berörda, från äldre och anhöriga, personal och chefer, till beslutsfattande politiker kunde vara med samtidigt. Då kunde erfarenheterna och kunskapen från äldreinspektörerna belysas från alla de aspekter de olika ”grupperna” har och en samsyn skapas på vad som är bra verksamhet och vilka framgångsfaktorer som behöver utvecklas ytterligare.

Med äldreinspektörernas rapport och äldreombudsmannens årsrapport som grund kan en del slutsatser dras. Några av de viktigare är;

att verksamheten i än högre grad måste följas upp, även utifrån de politiska målen och prioriteringarna,

att fortsatta satsningar på ledarskapet är prioriterat,

att bemanningen på äldreboenden inte får vara snålt tilltagen,

att utbildningsnivå och bemötande hänger ihop och är avgörande för kvalitén,

att kontinuiteten i verksamheten är viktig för hur kvalitén upplevs och verksamheten fungerar över tid. Även när det gäller ledarskap och personal,

att äldres egna önskemål, behov och vardag måste vara utgångspunkten för att god kvalitet skall kunna uppnås.

Med detta som bakgrund så väcks många tankar och frågeställningar utifrån den förda moderatstyrda alliansens prioriteringar och förändringar i verksamheten. Också utifrån bristen på uppföljning av de politiskt formulerade och fastställda målen i kommun fullmäktiges budget.

Trots talen om vardagen, respekten för äldres önskemål och att äldre är prioriterade så går utvecklingen inte i rätt riktning. Istället för innehåll i verksamheterna ägnar sig ansvariga borgerliga politiker tid åt privatiseringar och fram- och påtvingade centralupphandlingar av äldreboenden.

Landstinget gör motsvarande förändringar med vårdval och privatiseringar av det mesta. Konsekvensen blir att samverkan slås sönder och istället för att huvudmännen ägnar sig åt att lösa problem som uppstår så skapas ständigt nya. Och som alltid är det de svaga grupperna och mest utsatta som drabbas.

För tillfället pågår en centralt regisserad upphandling av en mängd kommunala äldreboenden. Väl fungerande verksamheter skall ut på den privata marknaden. Egna regionbud är förbjudna. Centralt hävdar ansvariga att det är upp till den ansvariga stadsdelen att avgöra. Lokalt hävdar de ansvariga att de inte får lägga egenregionbud för centralstyret på stadsledningskontoret samt ansvariga borgarråd.

Med denna upphandlingsmetod riskeras verksamheternas kvalité. Dels finns ingen formaliserad möjlighet för att ta med och möta lokala önskemål och prioriteringar och dels riskeras väl fungerande verksamheter att slås sönder med kvalitetsförsämring som följd. Och ytterst får de äldre betala för den borgerliga inställningen, driven av moderaterna och genomförd av kristdemokraterna, att allt offentligt blir bättre som privat.

I upphandlingens kölvatten pressas privata intressen att lägga så låga anbud de kan, uppbyggda strukturer och relationer med omvärlden slås sönder, chefer byts ut och inte sällan blir konsekvensen neddragningar i antalet personal.

I äldreinspektörernas årsrapport lyfts 13 goda exempel på väl fungerande verksamheter fram. 2 av dessa är entreprenad de övriga 11 är goda exempel på väl fungerande och omtyckta kommunala verksamheter.

Skälen för dessa påtvingade upphandlingar/privatiseringar sägs ha att göra med en utökad valfrihet? För vem? Inte för de äldre eller personalen kan man i alla fall konstatera. Uttalanden som gjort i media klargör till viss del. Det handlar om att släppa in fler privata verksamheter i staden och låta dem konkurrera om de äldre.

Med anledning av ovanstående ställer jag följande frågor till ansvarigt borgarråd:

1. Finns det inte en uppenbar risk att kvalitén och verksamheterna blir sämre för de äldre med de pågående centralupphandlingarna av väl fungerande kommunala verksamheter?
2. Har de boende på de aktuella verksamheterna tillfrågats om vad de vill utifrån valfriheten?
3. Drar äldreinspektörerna rätt eller rimliga slutsatser i sina kvalitetsindikatorer på bra och väl fungerande verksamheter?
4. Om svaret är ja, är borgarrådet beredd att avbryta den centraliserade upphandlingen av de äldres boenden?
5. På vilket sätt gynnar den pågående privatiseringen kontinuiteten, ledarskapet och personalen i de verksamheter som nu är på väg att avyttras?

Stockholm den 17 mars 2008

Leif Rönngren